

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра психології, філософії та суспільних наук**

О.О. Власенко

МАЙСТЕРНІСТЬ ПУБЛІЧНОГО ВИСТУПУ

*Методичні рекомендації для підготовки до семінарських, практичних
занять та самостійної роботи*

для здобувачів вищої освіти зі спеціальності С4 Психологія

Київ – 2025 рік

РОЗРОБНИК: доктор психологічних наук, доцент, завідувач кафедри психології, філософії та суспільних наук Олена ВЛАСЕНКО

Рецензент: доктор психологічних наук, професор кафедри психології, філософії та суспільних наук Ольга ДРОБОТ

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології, філософії та суспільних наук Протокол № 1 від 25.08.2025

Методичні рекомендації схвалено на засіданні навчально-методичної ради навчально-наукового гуманітарного інституту

Протокол № 8 від 27.08.2025р.

Голова НМР ННГІ

Сергій ГУБАРЄВ

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Опис навчальної дисципліни	5
2. Структура навчальної дисципліни	7
3. Зміст навчальної дисципліни	8
4. Індивідуальні завдання.	16
5. Рекомендації щодо написання есе, рефератів, доповідей, тез	16
6. Критерії та система оцінювання результатів навчання	17
7. Рекомендовані джерела інформації	21
Додатки	23

ВСТУП

Методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять та самостійної роботи розроблені з метою допомоги у самостійній роботі здобувача з вивчення дисципліни «Майстерність публічного виступу».

При опрацюванні матеріалу для формування відповідних компетентностей з напрямку подолання конфліктів та управління конфліктними ситуаціями здобувач повинен:

- чітко розуміти мету та суть отриманого завдання;
- розібрати та проаналізувати конспект лекцій та рекомендовану літературу;
- визначити та надати аргументовані відповіді на поставлені питання;
- виконати поставлені завдання;
- виокремити перелік питань, що потребують додаткового опрацювання чи пояснення викладача.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення цієї дисципліни дає передумови, щодо формування та розвитку ефективної мисленнєвої, якісної мовленнєвої та дієвої психологічної комунікаційної культури, удосконаленню й оптимізації ефективного мовленнєвого спілкування.

Основними перевагами дисципліни є практична спрямованість та формування у студентів систематизованих психолого-комунікативних навичок, теоретичних знань і практичних умінь здійснювати публічний виступ. Значна увага приділяється психологічним аспектам подолання особистісної тривожності та розвитку комунікативної компетентності, враховуючи індивідуальні потреби і відмінності та здатності виконувати різні ролі у команді в процесі вирішення фахових завдань, у тому числі при реалізації лідерських функцій.

Це дає змогу підвищити ефективність ресурсних стратегії для посилення особистісного резилієнсу в умовах процесу реінтеграції.

Метою вивчення навчальної дисципліни є забезпечення формування комунікативних навичок та оволодінні теорією і практикою ораторського мистецтва, надбання основ майстерності публічного мовлення.

Завданнями вивчення дисципліни є:

- оволодіння знаннями теорії ораторського мистецтва;
- розуміння передумов створення позитивного іміджу психолога;
- надбання навичок використання методів вербального, невербального спілкування в психологічній діяльності;
- отримання знань та навичок щодо формування комунікативної компетентності психолога;
- досягнення високого рівня професійно-мовленнєвої компетентності, як частини комунікативної компетентності психолога.

Очікувані програмні результати навчання за дисципліною (за освітньою програмою):

ПР 8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефаківців.

ПР 12. Скласти та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно.

ПР 13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР 14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПР 19. Ефективно використовувати ресурсні та інтегративні стратегії для посилення особистісного резилієнсу в умовах процесу реінтеграції.

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються в процесі вивчення дисципліни:

ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

СК 8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову в т. ч. особам, які отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).

СК 11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК 12. Здатність до роботи з ідентичністю та посиленням адаптаційних ресурсів для продуктивної реінтеграції особистості.

Інтегральна компетентність, що формується в процесі вивчення дисципліни - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма						Заочна форма				
	усьо го	у тому числі					у тому числі				
Л		Пр	С	Л б	СР	Л	Пр	С	Л б	СР	
1	2	3	4	5	6	7	9	10	11	1 2	13
Модуль 1. Мистецтво публічного виступу як інструмент побудови кар'єри психолога											
Тема 1. Мистецтво спілкування як історичний і сучасний феномен	14	2		2		10	0,5		0,5		13
Тема 2. Перепони до реалізації ефективного публічного виступу	16	2	2	2		10	0,5	0,5	0,5		14,5
Тема 3. Методика та етапи підготовки промови	14	2		2		10	0,5		0,5		13
Тема 4. Методи та прийоми розвитку публічного виступу	16	2	2	2		10	0,5	0,5	0,5		13
Модуль 2. Техніка публічного виступу											
Тема 5. Сторітелінг в публічному виступі.	16	2	2	2		10	0,5	0,5	0,5		13,5
Тема 6. Моделі спілкування та взаємодія в команді в часі публічного виступу	14	2		2		10	0,5		0,5		13,5
Тема 7. Невербальні засоби комунікації в публічному виступі	16	2	2	2		10	0,5		0,5		14
Тема 8. Основні аспекти мовлення психолога. Мовленнєва культура. Рефреймінг	14	2	2			10	0,5	0,5	0,5		13
РАЗОМ годин	120	16	10	14	-	80	4	2	4	-	110
кредитів	4										
Підсумковий (семестровий) контроль	залік										

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Мистецтво публічного виступу як інструмент побудови кар'єри психолога

Тема 1. Мистецтво спілкування як історичний і сучасний феномен

Лекція на тему: Мистецтво спілкування як історичний і сучасний феномен

Питання, що висвітлюються: Мистецтво спілкування як історичний і сучасний феномен. Оратори Древньої Греції і Рима. Християнське богослов'я в Середні століття. Роль публічних виступів у Новий час. Поняття – риторики. Сучасна демократія і мистецтво мови. Роль мови у роботі психолога

Семінарське заняття на тему: Мистецтво спілкування як історичний і сучасний феномен

Питання до обговорення:

- Сутність спілкування як історичний і сучасний феномен.
- Підходи до спілкування в Древній Греції.
- Християнське богослов'я в Середні століття.
- Роль публічних виступів у Новий час.
- Сутність риторики.
- Сучасні підходи до мистецтва мови.
- Роль мови у роботі психолога

Самостійна робота за напрямом: Мистецтво спілкування як історичний і сучасний феномен

Опрацювання літературних джерел, написання опорно-логічної схем для захисту та підготовка презентації за питаннями:

1. Поняття – риторики.
2. Компоненти публічного виступу.
3. Мистецтво спілкування як історичний і сучасний феномен.
4. Оратори Древньої Греції і Рима.
5. Християнське богослов'я в Середні століття.
6. Роль публічних виступів у Новий час.
7. Сучасна демократія і мистецтво мови.

Література: 1, 3, 4, 9, 10, 11, 13, 14, 18

Тема 2. Перепони до реалізації ефективного публічного виступу

Лекція на тему: Перепони до реалізації ефективного публічного виступу

Питання, що висвітлюються: Соціальна тривога: симптоми, причини, супровід. Сутність та зміст публічних виступів. Соціальна тривога та особливості її психологічного супроводу. Процес самопомогі при надмірній тривожності в

часі публічного виступу. Способи усунення надмірного хвилювання

Семінарське заняття на тему: Перепони до реалізації ефективного публічного виступу

Питання до обговорення:

- Соціальна тривога: симптоми, причини, супровід.
- Сутність та зміст публічних виступів.
- Соціальна тривога та особливості її психологічного супроводу.
- Процес самопомоги при надмірній тривожності в часі публічного виступу.
- Способи усунення надмірного хвилювання
- Сучасний протокол психологічної роботи з хвилюванням.
- Специфіка роботи з соціальною тривогою та страхом публічного виступу у моделі когнітивно-поведінкової терапії.

Практичне заняття на тему: Перепони до реалізації ефективного публічного виступу

Робота з кейсами. Опрацювання методики та специфіки роботи з соціальною тривогою та страхом публічного виступу в моделі когнітивно-поведінкової терапії.

Самостійна робота за напрямом: Перепони до реалізації ефективного публічного виступу

1. Опрацювання та аналіз інформаційних джерел; підготовка презентації\реферату за темою; пошук (підбір) та огляд додаткових матеріалів за заданою проблематикою для захисту презентації\реферату.

Підготовка презентації /реферату на тему:

- Сутність соціальної тривоги.
 - Сутність та зміст публічних виступів.
 - Соціальна тривога та особливості її психологічного супроводу.
 - Процес самопомоги при надмірній тривожності в часі публічного виступу.
 - Способи усунення надмірного хвилювання
 - Сучасний протокол психологічної роботи з хвилюванням.
 - Специфіка роботи з соціальною тривогою та страхом публічного виступу у моделі когнітивно-поведінкової терапії.
2. Опрацювання інформаційних джерел для підбору та аналізу методик усунення надмірного хвилювання. Опрацювання методик для організації процесу самопомоги при надмірній тривожності в процесі публічного виступу.

Література: 1, 8, 11, 16, 23

Тема 3. Методика та етапи підготовки промови

Лекція на тему: Методика та етапи підготовки промови

Питання, що висвітлюються: Психологічні аспекти підготовки до промови. Ораторська майстерність та її закони. Словесні і несловесні засоби комунікації. Полемічні прийоми. Підготовка до виступу.

Вступ до промови. Головна частина. Способи подання матеріалу. Завершення промови. Алгоритм побудови тексту виступу. Композиційно-змістові «табу». Робота над конспектом виступу. Партитура тексту виступу.

Семінарське заняття на тему: Методика та етапи підготовки промови

Питання для обговорення:

- Психологічні аспекти підготовки до промови.
- Ораторська майстерність та її закони.
- Словесні і несловесні засоби комунікації.
- Полемічні прийоми.
- Підготовка до виступу.
- Вступ до промови.
- Головна частина.
- Способи подання матеріалу.
- Завершення промови.
- Алгоритм побудови тексту виступу.
- Композиційно-змістові «табу».
- Робота над конспектом виступу.
- Партитура тексту виступу.

Самостійна робота за напрямом: Методика та етапи підготовки промови

1. Опрацювання та аналіз інформаційних джерел; підготовка презентації\реферату за темою; пошук (підбір) та огляд додаткових матеріалів за заданою проблематикою для захисту презентації\реферату. Складання опорно-логічної схеми захисту роботи. Аналіз питань:

- Алгоритм побудови тексту виступу.
- Композиційно-змістові «табу».
- Способи подання матеріалу.
- Психологічні аспекти підготовки до промови.
- Словесні і несловесні засоби комунікації.
- Робота над конспектом виступу.
- Підготовка до виступу.
- Вступ до промови.
- Головна частина.
- Завершення промови.

2. Аналіз практичних ситуацій діяльності психолога та підготовка есе на тему: Важливість ораторської майстерності в діяльності психолога.

Література: 1, 6, 8, 11, 14, 22, 25

Тема 4. Методи та прийоми розвитку публічного виступу

Лекція на тему: Методи та прийоми розвитку публічного виступу

Питання, що висвітлюються: Встановлення контакту зі слухачами. «Ключі» аудиторного спілкування. Способи привернення та утримання уваги слухачів під час публічного виступу. Шляхи подолання опору аудиторії. Запитання - відповіді.

Структура публічного виступу. Основні змістовні аспекти публічного виступу. Процес реалізації від ідеї до слухача.

Семінарське заняття на тему: Методи та прийоми розвитку публічного виступу

Питання для обговорення:

- Поняття контакту зі слухачами.
- Основні «ключі» аудиторного спілкування.
- Характеристика основних способів привернення та утримання уваги слухачів під час публічного виступу.
- Напрями подолання опору аудиторії.
- Роль запитань та відповідей в публічному виступі.
- Структура публічного виступу.
- Основні змістовні аспекти публічного виступу.
- Процес реалізації від ідеї до слухача.

Практичне заняття на тему: Методи та прийоми розвитку публічного виступу

- Тренування виголошення промови.
- Тренування встановлення контакту зі слухачами.
- Тренування правильної артикуляції та чіткої дикції.
- Тренування інтонації та управління голосом.
- Тренування пауз.

Самостійна робота за напрямом: Методи та прийоми розвитку публічного виступу

1. Опрацювання та аналіз інформаційних джерел для підготовки питань: Встановлення контакту зі слухачами. «Ключі» аудиторного спілкування. Способи привернення та утримання уваги слухачів під час публічного виступу. Шляхи подолання опору аудиторії. Запитання - відповіді. Структура публічного виступу. Основні змістовні аспекти публічного виступу. Процес реалізації від ідеї до слухача.

2. Підготовка презентації за обраною темою.

3. Тренування виголошення промови. Аналіз правильної артикуляції та

чіткої дикції. Використання інтонації та тренування управління голосом. Розуміння пауз та їх використання.

Література: 2, 8, 10, 12, 13, 17, 24

Модуль 2. Техніка публічного виступу

Тема 5. Сторітелінг в публічному виступі.

Лекція на тему: Сторітелінг в публічному виступі

Питання, що висвітлюються: Види та жанри публічного мовлення, їх специфіка. Доповідь. Промова. Виступ. Повідомлення.

Типи підготовки до публічного виступу. Види промов за знаковим оформленням та закріпленням. Мета й завдання етапів підготовки публічного виступу. Вибір теми промови: мотиви, інтереси комунікантів, новизна, конфліктність. Складання плану. Відбір матеріалу для виступу.

Семінарське заняття на тему: Сторітелінг в публічному виступі

Питання для обговорення:

- Види та жанри публічного мовлення, їх специфіка. Доповідь.
- Промова. Виступ. Повідомлення.
- Типи підготовки до публічного виступу.
- Види промов за знаковим оформленням та закріпленням.
- Мета й завдання етапів підготовки публічного виступу.
- Вибір теми промови: мотиви, інтереси комунікантів, новизна, конфліктність.
- Складання плану. Відбір матеріалу для виступу.

Практичне заняття на тему: Сторітелінг в публічному виступі

Опрацювання кейсів:

1. Види аргументів, система риторичних методів аргументування та сфери їх застосування.
2. Причини логічних помилок у публічних виступах.

Самостійна робота за напрямом: Сторітелінг в публічному виступі

1. Опрацювання та аналіз інформаційних джерел для підготовки питань:
 - Сутність тези, аргументу, способу доведення та вимоги до них.
 - Види аргументів, система риторичних методів аргументування та сфери їх застосування.
 - Причини логічних помилок у публічних виступах.
2. Підготовка презентації\реферату за темою:
 - Види та жанри публічного мовлення, їх специфіка. Доповідь.
 - Промова. Виступ. Повідомлення.
 - Типи підготовки до публічного виступу.
 - Види промов за знаковим оформленням та закріпленням.
 - Мета й завдання етапів підготовки публічного виступу.

- Вибір теми промови: мотиви, інтереси комунікантів, новизна, конфліктність.
 - Підходи до складання плану промови.
 - Процес відбору матеріалу для виступу.
3. Складання опорно-логічної схеми захисту роботи.

Література: 7, 8, 9, 10, 14, 16, 17, 21, 25

Тема 6. Моделі спілкування та взаємодія в команді в часі публічного виступу

Лекція на тему: Моделі спілкування та взаємодія в команді в часі публічного виступу

Питання, що висвітлюються: Публічні презентації. Типи презентацій, їх композиційні особливості. Мовленнєві, стилістичні і комунікативні принципи презентації. Робота промовця з технічними засобами. Правила мовної поведінки перед мікрофоном.

Психологічні аспекти ораторської майстерності. Життєвий та професійний кодекс психолога .

Семінарське заняття на тему: Моделі спілкування та взаємодія в команді в часі публічного виступу

Питання для обговорення:

- Публічні презентації.
- Типи презентацій, їх композиційні особливості.
- Мовленнєві, стилістичні і комунікативні принципи презентації.
- Робота промовця з технічними засобами.
- Правила мовної поведінки перед мікрофоном.
- Психологічні аспекти ораторської майстерності.
- Життєвий та професійний кодекс психолога .

***Самостійна робота* за напрямом: Моделі спілкування та взаємодія в команді в часі публічного виступу**

1. Опрацювання та аналіз інформаційних джерел для підготовки питань: Публічні презентації. Типи презентацій, їх композиційні особливості. Мовленнєві, стилістичні і комунікативні принципи презентації. Робота промовця з технічними засобами. Правила мовної поведінки перед мікрофоном. Психологічні аспекти ораторської майстерності. Життєвий та професійний кодекс психолога.
2. Підготовка презентації за обраною темою.
3. Проаналізувати три ключові моделі спілкування під час спільного виступу: інтерактивна модель, трансакційна модель, гібридна модель. Визначити переваги та недоліки.
4. Проаналізувати модель спілкування та взаємодію в команді в часі публічного виступу на практичному прикладі з позиції рольового

функціоналу: модератор, експерти-доповідач, технічний координатор.

Література: 5, 10, 12, 13, 16, 17, 18, 20, 27

Тема 7. Невербальні засоби комунікації в публічному виступі

Лекція на тему: Невербальні засоби комунікації в публічному виступі
Питання, що висвітлюються: Зовнішня культура оратора. Невербальні засоби оратора. Зоровий контакт як ознака професійності оратора. Невербальні прийоми маніпулювання. Позитивні та негативні жести оратора. Секрети розумного використання дистанції.

Семінарське заняття на тему: Невербальні засоби комунікації в публічному виступі

Питання для обговорення:

- Зовнішня культура оратора.
- Невербальні засоби оратора.
- Зоровий контакт як ознака професійності оратора.
- Невербальні прийоми маніпулювання.
- Позитивні та негативні жести оратора.
- Секрети розумного використання дистанції.

Практичне заняття на тему: Невербальні засоби комунікації в публічному виступі

Опрацювання кейсу:

- Оратор і аудиторія як психологічна система: контакт та залучення.

Самостійна робота за напрямом: **Невербальні засоби комунікації в публічному виступі**

1. Опрацювання та аналіз інформаційних джерел для підготовки питань: Зовнішня культура оратора. Невербальні засоби оратора. Зоровий контакт як ознака професійності оратора. Невербальні прийоми маніпулювання. Позитивні та негативні жести оратора. Секрети розумного використання дистанції.
2. Підготовка презентації за обраною темою.
3. Розподілити всі невербальні прийоми на позитивні та негативні з позиції особистісного використання.
4. Відпрацювати навички: активного слухання, емпатії, конструктивного зворотного зв'язку.

Література: 8, 10, 12, 16, 17, 21, 22, 24

Тема 8. Основні аспекти мовлення психолога. Мовленнєва культура. Рефреймінг.

Лекція на тему: Основні аспекти мовлення психолога. Мовленнєва культура. Рефреймінг.

Питання, що висвітлюються: Особливості мовлення психолога. Мовленнєва культура. Рефреймінг Правила для мовця та для слухача. Культура сприймання публічного виступу. Види слухання. Принципи ефективного слухання. Уміння ставити запитання. Функції запитань, їх різновиди, способи введення та типи відповідей на них.

Мовленнєві засоби впливу у публічному виступі. Невербальна комунікація психолога.

Семінарське заняття на тему: Основні аспекти мовлення психолога. Мовленнєва культура. Рефреймінг.

Питання для обговорення:

1. Сучасний етикет публічного виступу.
2. Правила для мовця та для слухача.
3. Культура сприймання публічного виступу.
4. Види слухання.
5. Принципи ефективного слухання.
6. Уміння ставити запитання.
7. Функції запитань, їх різновиди, способи введення та типи відповідей на них.
8. Мовленнєві засоби впливу у публічному виступі.

Практичне заняття на тему: Основні аспекти мовлення психолога. Мовленнєва культура. Рефреймінг.

1. Аналіз кейсів:
 - Мовленнєві засоби впливу у публічному виступі.
 - Невербальна комунікація психолога.
2. Аналіз застосування рефреймінгу на основі презентації: Траєкторія професійного шляху.

Самостійна робота за напрямом: Основні аспекти мовлення психолога. Мовленнєва культура. Рефреймінг.

1. Аналіз будь якої промови (наприклад: <https://www.youtube.com/watch?v=Syh3vc33jII> чи <https://www.youtube.com/watch?v=ojqe00l55jY>) з позиції:
 - терапевтична спрямованість (слово є інструмент підтримки та змін).
 - емпатії та автентичності (щирості та відмові від сухого канцеляризму).
 - інклюзивності (мовлення має бути толерантним до гендерних, вікових та культурних відмінностей).

- адаптації до форматів (ступінь володіння техніками живого спілкування).
2. Підготувати презентацію «Траєкторія професійного шляху».

Література: 11, 17, 18, 21, 24, 25, 26

4.ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання з дисципліни: реферати, доповіді, есе та інші види індивідуальних завдань, запропонованих викладачем, надаються здобувачу у разі необхідності та не є обов'язковим елементом.

Індивідуальні завдання (ІЗ) з дисципліни виконуються студентами самостійно із забезпеченням необхідних консультацій з окремих питань з боку викладача на основі вибору завдання. ІЗ охоплює усі основні теми дисципліни.

При виконанні та оформленні ІЗ студент може використати комп'ютерну техніку, інформацію з Інтернету, статистичний, довідковий та інші необхідні матеріали.

№ з/п	Орієнтовний зміст завдання	Форма звітності
1.	Аналіз першоджерел визначних представників сучасних психологів.	Письмовий звіт
2.	Написання доповідей та виступи студентів на конференціях.	Письмовий звіт

5. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО НАПИСАННЯ ЕСЕ, РЕФЕРАТІВ, ДОПОВІДЕЙ

Рекомендації щодо написання есе, рефератів, доповідей.

Есе, реферат, доповідь передбачає наявність логічної структури (вступ, основна частина, висновок).

Текст повинен бути аргументованим, лаконічним, оригінальним та висвітлювати суб'єктивну позицію автора.

Важливими є також: чіткий зв'язок абзаців, використання мови, що створює ілюзію живої комунікації, та уникнення плагіату, сленгу та ненормативної лексики.

Основні вимоги до тексту:

- Структура: має містити вступ (постановка тези/проблеми), основну частину (аргументація та аналіз) та висновок (узагальнення та підсумки).
- Аргументованість: викладена позиція має бути підкріплена переконливими доводами, прикладами з життя, історичними подіями, цитатами чи аналізом.
- Суб'єктивність: виражає унікальну думку автора, його особистий світогляд та ставлення до теми, що відрізняє його від інформаційних текстів.

- **Лаконічність:** важливо висловлювати думки стисло, ясно та уникати зайвої інформації, зосереджуючись на головній ідеї.
- **Оригінальність:** не допускається плагіат або використання чужих робіт; есе має засвідчувати самостійне мислення автора.
- **Логічність:** думки мають розкриватися послідовно, без різких стрибків, з чіткою внутрішньою логікою.

Вимоги до оформлення:

- Шрифт: Times New Roman, розмір 14.
- Міжрядковий інтервал: 1,5.
- Вирівнювання тексту: по ширині.
- Поля: ліворуч – 2 см, праворуч – 1,5 см, зверху та знизу – 2 см.
- Абзацний відступ: 1,25 см.
- Мова: українська

Рекомендації щодо написання тез.

Тези (від thesis - положення, твердження) - це коротко, точно, послідовно сформульовані ідеї, думки, положення наукової доповіді, повідомлення, статті або іншої наукової праці.

Тези доповіді - це опубліковані на початку наукової конференції (з'їзду, симпозіуму) матеріали попереднього характеру, що містять виклад основних аспектів наукової доповіді.

Обсяг тез може бути в межах 2-3 сторінки машинописного тексту через 1,5 інтервали.

Алгоритм тези можна подати так: теза - обґрунтування - доказ - аргумент – результат - перспектива.

Тези доповіді, будь-якої наукової публікації оформляють згідно до вимог:

- у правому верхньому куті розміщують прізвище автора та його ініціали та доповнюють відомостями про нього;

- назва тез доповіді коротко відображає головну ідею, думку, положення (2 - 5 слів);

- послідовність викладу змісту може бути наступна: актуальність, проблеми; стан розробки проблеми в науці і практиці; основна ідея, положення, висновки дослідження; основні результати та їх практичне значення. В тезах зазвичай не використовують цитати, цифровий матеріал.

Формулювання кожної тези починається з нового рядка, кожна теза має самостійну думку, висловлену в одному або кількох реченнях.

6. КРИТЕРІЇ ТА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Формою підсумкового контролю за навчальною дисципліною є залік.

Контрольні заходи включають поточний контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських та практичних занять і за результатами виконання завдань самостійної роботи.

Передбачені такі види контрольних заходів: усна співбесіда під час семінарських та практичних занять, усний захист повідомлень за темою семінарського заняття, виконання тестових завдань, перевірка письмового звіту за результатами виконання письмових завдань.

Здобувачу, який **не набрав прохідного мінімуму (60 балів)** з навчальної дисципліни - отримує незадовільну оцінку і вважається таким, що має академічну заборгованість.

Критерії оцінювання захисту доповідей, есе, рефератів на семінарському занятті:

3 бали – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання.

2 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, може не вистачати аргументації в поясненнях. Допускаються несуттєві неточності.

1 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом. Має суттєві помилки у відповіді.

Для здобувачів заочної форми навчання при розрахунку використовується коефіцієнт 4.

Критерії оцінювання доповнення / участі в дискусіях:

2 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми;

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію.

Для здобувачів заочної форми навчання при розрахунку використовується коефіцієнт 3.

Критерії оцінювання презентації, доповідей, есе, рефератів

Презентація, доповідь, есе, реферат – це наочне представлення результатів самостійної роботи здобувача з опрацювання обраної теми, питання, завдання тощо. Мета презентації – набуття здобувачем навичок з аналізу інформації та наочного представлення результатів дослідження. Критерії оцінювання наведені у таблиці 5.

Таблиця 5

Критерії оцінювання презентації, доповіді, есе, реферату

Кількість балів	Мета	Висновки	Ключові положення	Структура
<i>3 бали</i>	Всі частини пов'язані з метою і предметом дослідження	Результати дослідження узагальнюються метою формулювання	Матеріал має в основі ключові положення, які повністю розкривають	Дослідження надає інформацію в логічній послідовності і

	та містять важливі твердження за темою дослідження	важливих і значущих висновків за темою дослідження	тему дослідження	завершується викладенням важливих моментів дослідження
2 бали	Матеріал містить важливі твердження за темою дослідження, але містить не відповідну темі інформацію	Деякі висновки є недостатньо обґрунтованими	Дослідження має в основі декілька ключових положень, однак вони перевантажені інформацією	Дослідження має певну непослідовність викладу теми дослідження
1 бал	Матеріал має опосередкова не відношення до теми дослідження	Висновки є нелогічними або недостатньо обґрунтованими	У ключових положеннях відчувається нестача інформації, що необхідна для поточнення висновків	Дослідження має непослідовність у викладі теми

Для здобувачів заочної форми завчання при розрахунку використовується коефіцієнт 4.

Критерії оцінювання практичних завдань:

6 бали - здобувач у повному обсязі володіє матеріалом, вільно та аргументовано його презентує, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову, додаткову літературу та інформаційні ресурси, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження;

4-5 бали - здобувач у достатньому обсязі володіє матеріалом, вільно його презентує, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження. Допускаються несуттєві неточності;

2-3 бали - в цілому володіє матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну літературу, наявні суттєві неточності;

0-1 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповідях чи в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань самостійної роботи.

Для здобувачів заочної форми навчання при розрахунку використовується коефіцієнт 3,3

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів **підсумкового (семестрового) контролю**, є такі:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних джерелах, вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів

Розподіл балів за видами діяльності (денна форма навчання):

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів за семестр	Форма контролю
Робота на семінарському занятті	2	7	14	Залік
Підготовка доповідей, есе, рефератів	3	7	21	
Захист доповідей, есе, рефератів на семінарському занятті	3	7	21	
Тестування	14	1	14	
Робота на практичному занятті	6	5	30	
Разом			100	
Розрахунок балу за залік : $14+21+21+14+30 = 100$				

Розподіл балів за видами діяльності (заочна форма навчання):

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів за семестр	Форма контролю
Робота на семінарському занятті	6	2	12	Залік
Підготовка доповідей, есе, рефератів	12	2	24	
Захист доповідей, есе, рефератів на семінарському занятті	12	2	24	
Тестування	20	1	20	
Робота на практичному занятті	20	1	20	
Разом			100	
Розрахунок балу за залік : $12+24+24+20+20 = 100$				

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ:

1. Абрамович С. Д. Риторика : навч. посіб. Львів: Світ, 2018. 240 с.
2. Бабич Н. Д. Магія слова для всього живого : Мовно-народознавчі наукові студії. Чернівці : Букрек, 2012. 384 с.
3. Бондаренко Г. Формування риторичної культури особистості у школах Давньої Греції і Давнього Риму [Електронний ресурс] / Г. Бондаренко // Історико-педагогічний альманах / Нац. акад. пед. наук України, Уман. держ. ун-т ім. Павла Тичини. Умань, 2007. Вип. 1. – С. 30–39. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ipa_2007_1_5
4. Будянський Д. В. Витоки ідеї розвитку риторичної культури педагога в історії педагогічної думки [Електронний ресурс] / Д. В. Будянський // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології : зб. наук. пр. / Херсон. нац. техн. ун-т. Херсон, 2015. Вип. 1. С. 54– 60. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdytp_2015_1_18.
5. Власенко, О.О. Емпіричне дослідження рівня професійної ввічливості продукування професійних повідомлень майбутніми менеджерами. *Проблеми гуманітарних наук. Психологія*, 2023, 51. С. 33-38.
6. Власенко, О.О. Професійне мовлення як психологічний аспект сталого способу життя особистості. *Траєкторії сталого розвитку України і світу: виклики та драйвери*. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, (Київ, Україна, 26 квітня 2024). С.147-149.
7. Власенко, О.О.. Роль мовлення та професійно-мовленнєвої компетентності у комунікаційному процесі управління організацією. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія*, 2022, 1. С.153-158.
8. Гамова Г. І. Публічний виступ як реалізація ораторської майстерності [Електронний ресурс] / Г. І. Гамова // Лінгвістичні дослідження : зб. наук. пр. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків, 2019. Вип. 50. С. 156–165. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znphnpu_lingv_2019_50_22
9. Герман В. В. Риторична культура як основа формування риторичної особистості вчителя [Електронний ресурс] / В. В. Герман // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 16, Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики. Київ, 2013. Вип. 20. С. 66–69. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_016_2013_20_17
10. Докаш В. І. Риторика та культура спілкування : навч. посіб. Чернівці : Рута, 2016. 487 с.
11. Калмиков, Г.В. Психологія формування професійно-мовленнєвої діяльності майбутніх психологів. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2019. 316 с.
12. Кацавець Р.С. Ораторське мистецтво: підручник / Р.С. Кацавець. 2-ге вид., доп. К. : Алерта, 2018. 216 с.
13. Колотілова Н. А. Логіка і риторика: ретроспектива взаємозв'язку : монографія. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 271 с.

14. Крикун В. Ю. Риторика : навч. посіб. Київ : Київський університет, 2019. 223 с.
15. Мацько Л. І. Риторика : навч. посіб.. К. : Вища школа, 2015. 311 с.
16. Мистецтво ведення переговорів: навчальний посібник/ Укладачі: А. Є. Адамович, О. М. Максимець, ТДАТУ. Мелітополь : ФОП Однорог Т.В., 2021. 264 с.
17. Мистецтво публічного виступу [Електронний ресурс] : наук.-допом. бібліогр. список літ. / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Бібліотека ; уклад. Л. Дейнека. Луцьк, 2013. Режим доступу: <http://194.44.187.2/eljourn/1/Mysteztwo.pdf> (
18. Нечаєнко Т. В. Зміст і функції ораторського мистецтва в сучасному суспільстві [Електронний ресурс] / Т. В. Нечаєнко // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури : зб. наук. пр. / Держ. акад. керів. кадрів культури і мистецтв. Київ, 2018. Вип. 40. С. 378–385. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apitphk_2018_40_47
19. Ницета В. Риторика: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2021. 220 с.
20. Овчиннікова А. П. Риторика як суспільно-культурне явище: курс лекцій. Херсон : ОЛДІ-плюс, 2020. 175 с.
21. Олійник О. Б. Основи ораторської майстерності: Навч. посібник. К.: Кондор. 2010. 181с.
22. Ораторське мистецтво, мистецтво публічного виступу (історія, поради, його роль у діяльності вчителя) [Електронний ресурс] : наук.-допом. бібліогр. список літ. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Бібліотека ; уклад. Л. Дейнека. Електрон. текст. дані. Луцьк, 2021.
23. Психологія стресу: підручник / Л. Б. Наугольник. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. 324 с.
24. Сагач Г. М. Риторика : навч. посіб. для студ. серед. і вищ. навч. закладів. К. : Видавничий дім «Ін Юре», 2000. 568 с.
25. Серeda Н. В. Основи ораторської майстерності : навч. посібник для студентів ден. та заоч. форм навчання спец. 053 "Психологія", 011 "Освітні, педагогічні науки" та 074 "Публічне управління та адміністрування" / Н. В. Серeda, О. В. Квасник ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків : НТУ "ХПІ", 2020. 304 с.
26. Спанатій Л. С. Риторика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. К. : Видавничий дім «Ін Юре», 2008. 144 с.
27. Vlasenko, O., & Maistruk, V. (2023). Linguistic Strategies for Professional Politeness Among Aspiring Managers: An Analysis of Organizational Psycholinguistics. *East European Journal of Psycholinguistics*, 10(1), 266-280. DOI: <https://doi.org/10.29038/eejpl.2023.10.1.vla>

Перелік питань для перевірки знань з дисципліни «Майстерність публічного виступу»

1. Предмет і завдання дисципліни «Майстерність публічного виступу»
2. Мистецтво спілкування як історичний і сучасний феномен.
3. Види та жанри публічного мовлення, їх специфіка.
4. Сутність доповіді.
5. Поняття промови.
6. Виступ.
7. Повідомлення.
8. Типи підготовки до публічного виступу.
9. Види промов за знаковим оформленням та закріпленням.
10. Промови, які читають за конспектом.
11. Промови, які готують заздалегідь, але не вчать напам'ять.
12. Промови, які готують заздалегідь і вчать напам'ять.
13. Імпровізовані промови (експромти).
14. Мета й завдання етапів підготовки публічного виступу.
15. Вибір теми промови: мотиви, інтереси комунікантів, новизна, конфліктність.
16. Складання плану.
17. Відбір матеріалу для виступу.
18. Сутність тези, аргументу, способу доведення та вимоги до них.
19. Види аргументів, система риторичних методів аргументування та сфери їх застосування.
20. Причини логічних помилок у публічних виступах.
21. Вступ до промови.
22. Головна частина.
23. Способи подання матеріалу.
24. Завершення промови.
25. Алгоритм побудови тексту виступу.
26. Композиційно-змістові «табу».
27. Робота над конспектом виступу.
28. Партитура тексту виступу.
29. Способи запам'ятовування промови: механічний, логічний, мнемотехнічний.
30. Тренування виголошення промови.
31. Правильна артикуляція та чітка дикція.
32. Інтонація та управління голосом.
33. Паузи.
34. Встановлення контакту зі слухачами.
35. «Ключі» аудиторного спілкування.
36. Способи привернення та утримання уваги слухачів під час публічного виступу.

37. Шляхи подолання опору аудиторії.
38. Запитання - відповіді.
39. Зовнішня культура оратора.
40. Невербальні засоби оратора.
41. Зоровий контакт як ознака професійності оратора.
42. Невербальні прийоми маніпулювання.
43. Позитивні та негативні жести оратора.
44. Секрети розумного використання дистанції.
45. Публічні презентації.
46. Типи презентацій, їх композиційні особливості.
47. Мовленнєві, стилістичні і комунікативні принципи презентації.
48. Робота промовця з технічними засобами.
49. Правила мовної поведінки перед мікрофоном.
50. Сучасний етикет публічного виступу.
51. Правила для мовця та для слухача.
52. Культура сприймання публічного виступу.
53. Види слухання.
54. Принципи ефективного слухання.
55. Уміння ставити запитання.
56. Функції запитань, їх різновиди, способи введення та типи відповідей на них.